

Pastaiga

Advokāts **Egons Rusanovs:**
"Vīrietis grib, lai viņu piemāna"

KONKURSS
ar īpašām
balvām

**Rīgas
naktsklubu
dzīve:** bēgšana
pa kokaīna ceļu

Sieviete-ilūzija
Maija Doveika

Gudrā māja
Drošība un komforts

**Politiku
mode**

Vai saturs atbilst iepakojumam

Smēķē?

Pareizā
skaistumkopšana

PLUS: Dāvids, **Frančeska Kirke**, Mārtiņš Kibilds,
Elita Patmalniece, Edgars Skulte, **Ēriks Stendzenieks**,
Ansis Dāle, Katrīne Judovica, **Edgars Jaunups**,
Katrīna Zeta-Džounsa, Robijs Viljamss u.c.

Dzintra Rimšāne

Foto: Gatis Rozenfelds

Stils: Dace Grele

Bērnībā vēlēties būt padomju izlūks, šobrīd ir viens no pieredzējušākajiem Latvijas advokātiem. Viņa ārējā tēlā strāvo kaut kas no klasiska angļu džentlmeņa inteligences un mazliet piesardzīga konservatīvisma.

Viņam tuva ir Ničes domāšanas estētika. Viņš perfekti orientējas ķīniešu virtuves smalkumos, skaļu brendu vietā izvēlas individuāli šūtus uzvalkus, brauc jaunā, elegantā E klases mercedesā un māk ieturēt perfektu distanci. Ne tikai uz ceļa. Un neslēpj to, ka sievietes viņu dēvē par cilvēku — mašīnu. Ik pa brīdim sarunas laikā viņā uzvirsmos samuraja patoss.

Rusanova lieta

Advokāta darbu Egons Rusanovs šobrīd uztver tikai kā sociālu pienākumu. Tā ir tikai neliela viņa personības daļa. Viņa otrā dzīve, kas aizņem visu brīvo laiku, ir sevis pilnveidošana. Apmēram piecus gadus Rusanovs līdz pat 12 stundām dienā velta reti sastopamai senās Ķīnas cīņas stila mākslai.

Sitiens ir jāizdara tā, it kā tu skūpstītu sievieti, — tā saka senie ķīniešu kaujas meistari.

Ar sapni kļūt par padomju izlūku — sešu gadu vecumā pie tēvoča Kaļiņingradā.

Egons Rusanovs — zvērināts advokāts, advokātu biroja Rusanovs, Rode, Bušs dibinātājs un līdzīpašnieks, savulaik savu juridisko izglītību papildinājis, studējot Vācijā, un bijis Berlīnes Humbolta universitātes zinātniskais asistents. Pagājušajā gadā kopā ar kolēģi J. Kristianu Pastilli sarakstījis grāmatu par specifiskiem juridiskiem jautājumiem, bet šobrīd viņa vadībā advokātu birojā tiek izstrādāts viens no grozījumu variantiem jaunajam kriminālprocesa likuma projektam. Vēlāk sarunā viņš teiks, ka izvēlētajā dzīves ceļā bieži vadās pēc budistu parunas: “Šodiena ir vakardienas sekas un rītdienas cēlonis.”

Epizode Nr. 1. Lietišķā

Par emocijām un iracionālo tiesas zālē

Tiekamies birojā. Viņš ir atturīgs, izskatās mazliet nomākts, un ilgi apdomā katru sacīto vārdu. Nodomāju — iespējams, tas ir noslīpēts advokātu profesionālisms. No elegantas baltas tējkannas viņš nesteidzīgi lej zaļo jasmīnu tēju nelielās, japāņu hieroglifiem rotātās pialās... Viņa kabinetā pie sienām Vijas Zariņas, Kristapa Zariņa, Alekseja Naumova gleznas. Un redzamā vietā — simboliskie Temīdas svāri. Šķiet, viņu būs grūti izprovocēt atklātai sarunai... Intuīcija neviļ. Atbildes uz dziļi personiskiem jautājumiem, kam pirmajā reizē tikai ārēji pieskaramies, tā arī paliek aiz diktoфона borta... Tikai pēc nedēļas viņš teiks, ka par iemeslu noslēgtībai bijuši līdz galam neatrisinātie darba jautājumi.

Advokāta darbā un pirms tam, strādājot

par izmeklētāju, ikdienā nākas saskarties ar cilvēkiem, kuri izdarījuši noziegumus.

Vai kādreiz esi domājis arī par likuma pārskāpēju cilvēciskajām īpašībām?

Pārāk iedziļināties viņu psiholoģijā ir ārkārtīgi bīstami. Ja sākšu identificēties ar cilvēku, kurš izdarījis noziegumu, un jūtīšu viņam līdzī, var būt risks, ka vienā brīdī vairs nespēšu sevi no viņa patiesi emocionāli nošķirt. Tādā gadījumā vairs nevari viņam palīdzēt kā jurists. Ja advokāts kļūst par tādu, kuru var identificēt ar viņa klientu, viņš pārstāj būt advokāts šī vārda istajā nozīmē.

Vai ir viegli neidentificēties ar savu aizstāvamo?

Grūti... protams, grūti. Es dažkārt saviem jaunākajiem kolēģiem aizraudu, ja viņi tiesas zālē pret apsūdzēto sāk izturēties kā cāļu mātes. Stingri un skaidri jānodēfinē — vainīgajam ir jāsaņem sods. Iespējams, tas skan nežēlīgi, taču vari palīdzēt šim cilvēkam tikai tad, ja emocionāli neesi viņam piesaistījies.

Cik liela nozīme emocijām ir tiesas prāvā?

Man ir bijušas tiesas, kur esmu teicis emocionāli sakāpinātas runas, taču nav sasniegts klientam labvēlīgs rezultāts. Lai gan arī pēc taisnīguma principiem iznākumam šajā tiesā bija jābūt labvēlīgam manam klientam. Un dažkārt ir noticis pilnīgi pretējais — ir tiesas, kur tikai atsevišķās reizēs esmu iesaistījies procesā ar pāris piezīmēm, pilnīgi bezkaislīgi... Un šādu pilnīgi bezcerīgu lietu esmu vinnējis. Tāpēc nevaru apgalvot, ka eksistē kādi man zināmi veiksmes noteikumi, pēc kuriem spēlējot varētu vinnēt jebkuru lietu. Dažkārt tiesas iznākums ir pilnīgi iracionāls, taču esmu pārliecināts, ka to noteikti neizšķir emocijas. Tas ir mūsu apziņā iesēdies maldīgs mīts, iespējams, no Holivudas filmām, kur zvērināto tiesās saka kvēlas runas un tiesājamo tāpēc attaisno. Realitātē tā nenotiek. Advokātam ir jāprot teikt emocionālu runu un izmantot savas emocijas, lai ietekmētu klausītājus, un tajā pašā laikā ir jābūt absolūti bezkaislīgam.

Vai tu piekristu aizstāvēt jebkuru lietu vai tomēr ētisku apsvērumu dēļ no kādas atteikties?

Protams, es neuzņemos jebkuru lietu. Parasti vainīgais nevēlas dzirdēt un saprast

to, ka ir izdarījis noziegumu. Vienīgais, ko varu izdarīt, — pārstāvēt viņa intereses šajā tiesiskajā sistēmā. Un man ir jācinās par to, lai uz iegūto pierādījumu bāzes šo cilvēku nenotiesātu. Diemžēl mūsu valstī prasību kritēriji, lai notiesātu cilvēku, kļūst arvien zemāki un zemāki... Izejot no tiesas zāles, pēdējā laikā es izjūtu diezgan lielu frustrāciju. Arī augsta ranga tiesneši bieži atzīst — ja viņi pasludinātu tiesas spriedumu saskaņā ar savu sirdsapziņu, masu mediji viņus noēstu... Protams, tas nav nekāds attaisnojums, un katram ir jābūt atbildīgam par savu darbību.

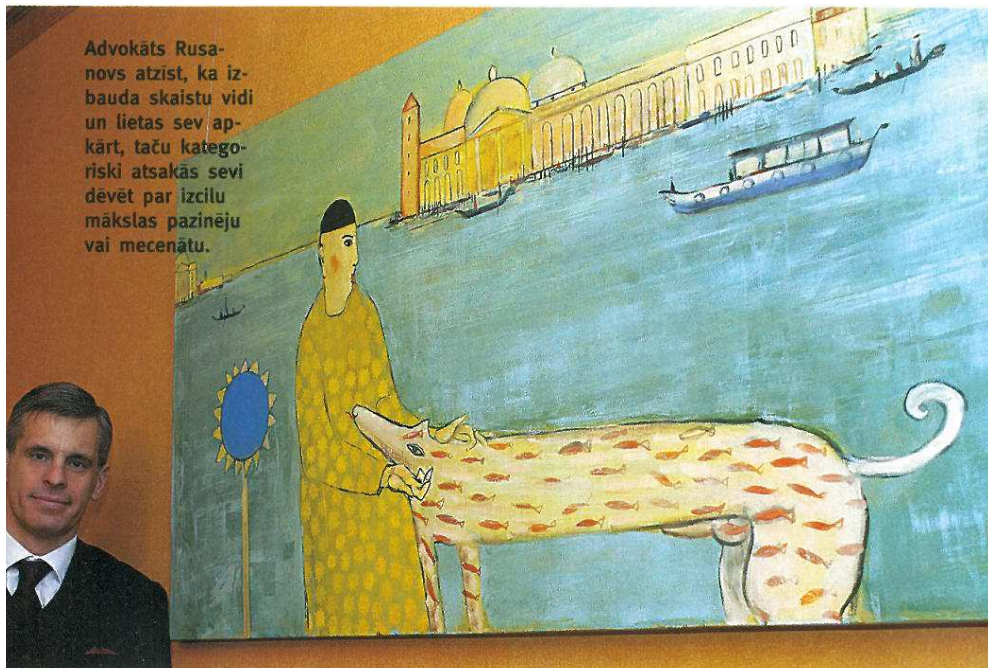
Kāpēc tu izvēlēties turpināt akadēmiskās studijas Vācijā, ja varēji taču bezrūpīgi pelnīt naudu Latvijā?

Jau ilgu laiku intuitīvi izjūtu to, ka Latvijā juridiskās izglītības sistēma nav pilnībā sakārtota. Studijas Vācijā man palīdzēja pašam priekš sevis noformulēt šos iekšējos konfliktus un apzināt mūsu izglītības defektus. Radās vēlēšanās izprast neskaistros jautājumus atbilstoši klasiskajai rietumu tiesību dogmatikai. Ir absolūti mainījusies mana attieksme pret to, kā būtu jāizturas pret cilvēku tiesiskā un liberālā valstī. Latvijā cilvēks joprojām tiek uzskatīts par valsts sastāvdaļu, un tas ir nepareizi. Cilvēkiem nav izveidojusies apziņa, ka attiecībā ar valsti kā indivīdi viņi ir pilnīgi vienlīdzīgi. Jebkura veida konfliktu starp indivīdu un valsti izšķir tiesa, un valsts institūcijām ir jāpamato, kāpēc tās vēlas iejaukties šī cilvēka dzīvē. Katram cilvēkam ir tiesības, lai valsts viņu liek mierā. Diemžēl juristi un tiesneši bieži vien pret indivīdu izturas snobiski, uztver cilvēku kā objektu, ar kuru var manipulēt, pat nepaskaidrojot, kāpēc tas tiek darīts.

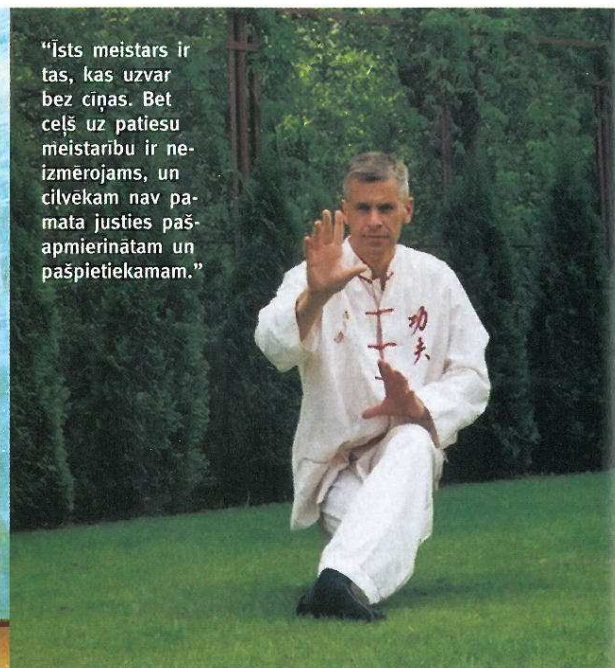
Epizode Nr. 2. Liriskā

Glezna kā japāņu haiku

Ienākot advokātu birojā, acumirkli uzrunā mākslas darbi, kuri rada filingu kā galerijā vai mākslas kolekcionāra dzīvoklī, nevis pēc definīcijas birojā. Latviešu mākslinieku

Advokāts Rusanovs atzīst, ka izbauda skaistu vidi un lietas sev apkārt, taču kategoriski atsakās sevi dēvēt par izcilu mākslas pazinēju vai mecenātu.

"Īsts meistars ir tas, kas uzvar bez cīņas. Bet ceļš uz patiesu meistariību ir neizmērojams, un cilvēkam nav pamata justies pašapmierinātam un pašpietiekamam."

izstādes ir kļuvušas par advokātu biroja Rusanovs, Rode, Bušs tradīciju. Konkrētās izstādes nots ieturēta nedaudz klusinātā kamerstilā, tomēr ik pa brīdīm kādā kabinetā kā košas magones uzzied žilbinošas un ļoti spilgtas gleznas... Drosmīgas un nepieradinātas. Mākslas zinātniecei Ievai Lindei izdevies konceptuāli apvienot vienā izstādē 80 rokkrastos atšķirīgus latviešu autoru darbus. Rusanovs atzīst, ka izbauda skaistu vidi un lietas sev apkārt, taču kategoriski atsakās sevi dēvēt par izcilu mākslas pazinēju vai mecenātu.

Kuru mākslinieku darbi tev izraisa īpašas emocijas?

Mākslu uztveru kā intuitīvu mēģinājumu attēlot kādu dzīves mirkli. Tāpat kā japāņu haikas, kur vienkāršā trīsriņdē bez jebkādam definīcijām aprakstīts absolūti netverams dzīves mirklis. Tā ir arī atbilde uz visiem cilvēkam būtiskiem jautājumiem. Un arī mākslas uzdevums ir atbildēt uz šiem jautājumiem. Manuprāt, vislabāk tieši Vijas Zariņas gleznās es saredzu to, ko meklēju...

Viņas gleznas ir ļoti sievišķīgas, tajās dominē tik dažādi sieviešu tēli...

Iespējams, tur slēpjas manas alkas pēc sievišķīgā un atklājas slēptā kaisle, kas manī mīt. Varbūt tā ir tiekšanās pēc tā, ko sev aizliedzu vai nerealizēju praktiskajā dzīvē. Vijai Zariņai piemīt kaut kas ārkārtīgi fascinējošs ne tikai kā māksliniecei, bet arī kā sievietei. Paradoksāli, bet viņas talanta celnītāji — galvenokārt vīriēši — iegādājas darbus, viņu pašu nemaz neredzējuši. Ar mani bija otrādi — vispirms iepazīnos ar mākslinieci, un tad iepatikās viņas gleznas.

Man patīk arī Kaspara Zariņa darbi (Nosprīžam, ka viņa glezna Venēcija smalkajā tirkīzajā gammā ar Sv. Marka bazilikas kupoliem un Canal Grande fonā kādā no kabinetiem perfekti piestāv telpai... — Dz. R.) un Sandras Krastiņas gleznas, viņas fascinējošie cilvēciņu motīvi... Man žēl, ka mūsu biroja telpas nav piemērotas, lai izstādītu Sandras darbus. Mani uzrunā Laimas Bikšes gleznas, un viņa pati dvēselē ir tīrs cilvēks. Tas strāvo arī no viņas darbiem.

Vai tu piešķir nozīmi skaistām lietām?

Man patiešām patīk skaistas lietas, taču tas nav mans pašmērķis. Tomēr varu ārkārtīgi pārdzīvot par kādu saplēstu tējas kanniņu vai pazaudētu tintes pildspalvu, saskrāpētu mašīnas sānu. Un tos es neuzskatu par sīkumiem, jo no sīkumiem sastāv pasaule. Ir lietas, kurām esmu pieķēries, jo uzskatu tās par dzīvām. Un tāpēc tās kļūst kā labs draugs vai labs sulainis. Rusanovs atkal saļej smaržīgo tēju baltajās pialās. Viņš stāsta, ka ir ārkārtīgi pieradis pie zaļās tējas un izdzer līdz pat trim litriem dienā. Tradicionālās rietumnieku brokastu kafijas vietā viņam ir japāņu miso zupa, bet Ķīnas virtuves garšu un aromātu niansēs viņš tā pašam iegrimst lielākoties svētdienās, kad pats gatavo pusdienas sev un mammai. Viņš sevi sauc par gardēdi, un vēlāk pārlicināšos, cik lieliski Rusanovs orientējas Rīgas ķīniešu restorānu ēdienkartēs. Uz jautājumu, vai pats gatavo ķīniešu ēdienus arī draugiem, viņš ietur pauzi un kļūst atbild, ka viņam nav īstu draugu. Un arī tāli ceļojumi viņu šobrīd vairs nevilina, jo „...varu izceļoties un izdomāties sevī. Man ir interesanti pašam ar sevi.”

Epizode Nr. 3. Skarbā

„Tas taču nekas, ka saltā lietū izmircis ceļš ir taisns.” Santoka

Malkojot tēju, Rusanovs bezkaislīgi apgalvo, ka savu advokāta darbu šobrīd uztver tikai kā sociālu pienākumu. “Tā ir tikai neliela manas personības daļa. Un, tiklīdz būšu brīvs no saviem sociālajiem pienākumiem — pēc aptuveni divdesmit gadiem –, nodarbošos tikai ar to, kas man sagādā prieku. Nodarbošos ar savu pašizaugsmi...” Par savu otro dzīvi — dzīvi ārpus advokāta lomas viņš sākotnēji runā negribīgi. Jo tā nav tikai virspusēja aizraušanās vai vaļasprieks tā-starp-citu, bet kaut kas dziļi personisks. Viņš atklāj, ka reti sastopamu senās Ķīnas kaujas stilu mākslu apgūst jau apmēram piecus gadus un šim nodarbībā cenšas veltīt aptuveni 12 (!) stundas dienā. Taču joprojām šajā jomā viņš sevi uzskata par pilnīgu iesācēju. Izklaušās paradoksāli, bet patiesā meistariība tajā tiek sasniegta 60, 70 gadu vecumā.

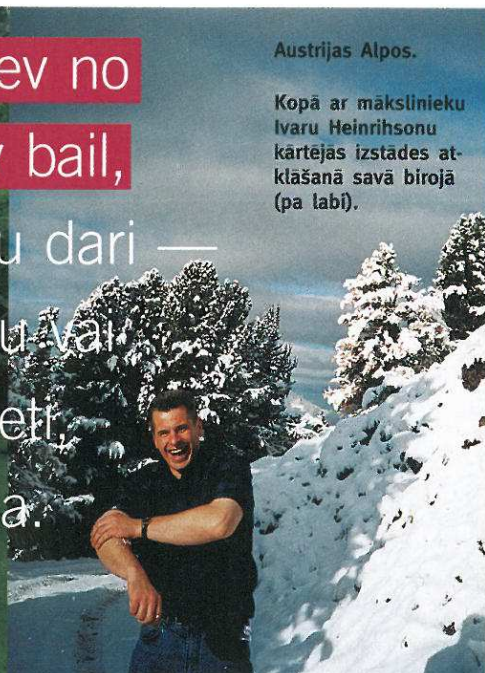
Divpadsmit stundas dienā... Izklaušās nopietni.

Es nevēlos kļūt par bomzi, kurš nodarbojas tikai ar saviem hobijiem. Katram par savām ekstrām ir jāmaksā. Un jāmaksā par to ceļu, ko pats ir izvēlējis... Lai es varētu pilnībā nodoties šim procesam nākotnē, ir nemitīgi sevi jāvingrina un jāuztur formā... Ne garīgs, ne fizisks invalīds to nevar veikt. Te izpaužas manas ārējās dzīves šķietamā garlaicība... Kad beidzas darbs,

Tikai tad, kad tev no
nāves vairs nav bail,
tad visam, ko tu dari —
vai dzer degvīnu vai
mīlējies ar sievieti,
ir patiesa vērtība.

Austrijas Alpos.

Kopā ar mākslinieku
Ivaru Heinrihsonu
kārtējas izstādes at-
klāšanā savā birojā
(pa labi).

braucu uz mežu un jebkuros laika apstākļos — neatkarīgi no tā, vai ārā būtu –20 vai –30 grādi, izpildu savus normatīvus... Un atgriezos mājās. Katru dienu, septiņas dienas nedēļā. Un tā jau daudzus gadus, un tā arī vēl turpmākos gadus...

Bet mērķis taču ir — kā dēļ tu to dari?

Vienā jaukā dienā cilvēks saprot, ka viņa dzīve ir tā vērtā, lai sevi pilnveidotu... Turklāt tā ir sevis pilnveidošana, par kuru naudu neviens nemaksā. Es pats sevi ieguldu.

Tā ir tavas dzīves jēga — pilnveidot sevi?

Tas ir ceļš. Taču nav pašmērķis... (Ilgi klusē) Man ir ārkārtīgi grūti to izstāstīt, tas ir jāizjūt... Ne katrs gribēs darīt to, ko daru es... Šajā kontekstā ir labs austrumu pastāsts. Kāds spēka mitriķis demonstrē savu spēku, cilā svarus, un apkārt sapulcējušies ļaudis viņu apbrīno. Garām iet kāds sakumpis vīriņš, eļļas tirgotājs. Viņš paskatās uz šo spēkavīru un bez īpašas sajūsmas dodas tālāk. Tas aizskar spēkavīru, un viņš vīriņam vaicā: "Kāpēc tu nenovērtē manas spējas?" Atbildot uz to, vīriņš paņēma ķīniešu monētu ar caurumu vidū un, pakāpjoties uz paaugstinājuma, caur monētu neizšļakstot ielēja kannā eļļu no apmēram divu metru augstuma. Viņa kustības bija tik precīzas un acs tik vērīga... Tur izpauzās viņa meistarība jeb ķīniešu valodā sakot "gun-fu" (burtiskā tulkojumā — meistarība). Tā ir cilvēka patiesa un reāla meistarība, kurai nav robežu un fināla un kas izpaužas visdažādākajos veidos — vienalga, vai tā būtu cīņas vai kulinārijas māka. Ceļš uz patiesu meistarību ir neizmērojams, un cilvēkam nekad nav pamata justies pašapmierinātam un pašprieteka-

mam. Cilvēkam vienmēr ir jājūtas kā pilnīgam iesācējam.

Vai ceļš uz šādu iekšēju meistarību palīdz arī advokāta darbā?

(Dziļi nopūšas) Tas ir ļoti smags jautājums. Gan — jā, gan — nē. Vairāk gan nepalīdz, jo advokāta darbs ir sociāla profesija, kas prasa citas kvalitātes, un arī ceļš uz panākumiem tajā prasa upurēt eksistenciāli būtiskāko. Ir lietas advokāta darbā, kas liek atkāpties no tiem principiem, ko esmu izvirzījis sevis pilnveidošanas ceļā. Ir jāatrod saprātīgs kompromiss. Tomēr tas reizēm izraisa iekšēju disonansi.

Pēc kādas garākas klusuma pauzes Rusanovs atzīst: "Bieži esmu vēlējis, lai būtu savādāk, taču nekas savādāk nav noticis... Tici man, ne es pats sev esmu izvēlējies šādu dzīvi. Jo vairāk esmu centies tajā kaut ko mainīt, jo stūrgalvīgāk dzīve mani likusi pie vietas. Tas ir kaut kas iracionāls, un dažkārt es to dēvēju par nolemtību. Varbūt man ir jāsakrāj kauss pilns, lai tas iztukšotos..."

Epizode Nr. 4. Smeldzīgā

Par Niči un sievietes draudzību

Šoreiz tiekamies vienā no viņa iecienītākajiem ķīniešu restorāniem. Rusanovs ir acīmredzami atdzīvojis. Nekas viņā neliecina par nogurumu. Pirms pusdienām, lai stimulētu kuņģa darbību, viesmīlis piedāvā nobaudīt kaut ko no zosādu uzdzēnošas eksotikas —

kobras uzlējumu... Jāatzīst, dzēriens garšo daudz maigāk, nekā pudelē saritinājusies kobra izskatās. Rusanovs eleganti manipulē ar irbulišiem, slavē baudīgās delikateses un ir atvērts iepriekš nepabeigtajai sarunai.

Iepriekšējā reizē tu vairākkārt citēji Niči.

Varbūt sinologiem tā šķitīs ķecerība, taču, manuprāt, tieši Niče mentāli precīzi un dziļi saprata senās Ķīnas gudribas būtību. Patiesībā filozofijas tur nav — tas ir murkulis ar dažādiem pasaules izjutumiem un redzējumiem, kurus gan definē kā daoismu, konfuciānismu, budismu...

Visa pamatā ir ārkārtīgi īpatna pasaules izjūta, kas izveidojās toreiz izolētā ģeogrāfiskā telpā. Ķīnas filozofijas pamatā nav prāta formulas. Tā ir vienkārši māka dzīvot, bez cenšanās kaut kādā veidā definēt dzīvi, Dievu, Absolūto un tās kategorijas, par kurām padziļināti interesējas Rietumu filozofija.

Māka dzīvot un sajūst mirkli visā tā daudzveidībā un pilnībā.

Un tomēr — kāpēc Niče?

Man viņš ir vienīgi tuvs kā personība un cilvēks—biogrāfija. Kā cilvēks, kurš pārvarēja savas ciešanas. Tas mani pārlicina daudz vairāk nekā viņa uzskati, jo ne visam varu piekrist. Mani pārlicina tieši viņa biogrāfija. Tā ir kā himna cilvēka gara triumfam pār viņa fiziskajām un dvēseliskajām sāpēm.

Kāpēc tu pievērsies senās Ķīnas filozofijai un kaujas mākslai?

Savā jurista praksē sabeidzu sevi un veselību ar netikumiem un vājībām. Kaut kas bija radikāli jāmaina, un es to arī izda-

rīju. Elementāra atveseļošanās prakse pārtapa par nopietnāku soli. Patiesībā vienmēr biju klusībā par to sapņojis. Ikviens īsts sapnis, kurā esi ielicis iekšā lielu kaisli un tādu apslēptu spēku, — tas īstenojas. Un šobrīd tā ir mana otrā dzīve un aizņem visu manu brīvo laiku. Man neeksistē nekas cits. Sievietes? Man nav tam īsti laika... Turklāt sievietes principiāli nav gatas tādai draudzībai, kādu es varu piedāvāt, jo viņas vienmēr gribēs kaut ko vairāk. Taču sievietes mūsdienās ir ideālas biznesa partneres, jo viņas ir uzticīgas un ar augstu pienākuma izjūtu. Un viņām nepiemīt vīriešiem raksturīgais destruktīvisms un pašiznīcināšanās komplekss.

Tev ir augsti prasību kritēriji pret sievieti?

Man ir augstas prasības pret sevi, nevis pret sievieti. Vīrietim ir jābūt augstām prasībām pret sevi, lai viņš varētu kaut ko prasīt no sievietes. Jo pretējā gadījumā tas būtu vienkārši smieklīgi...

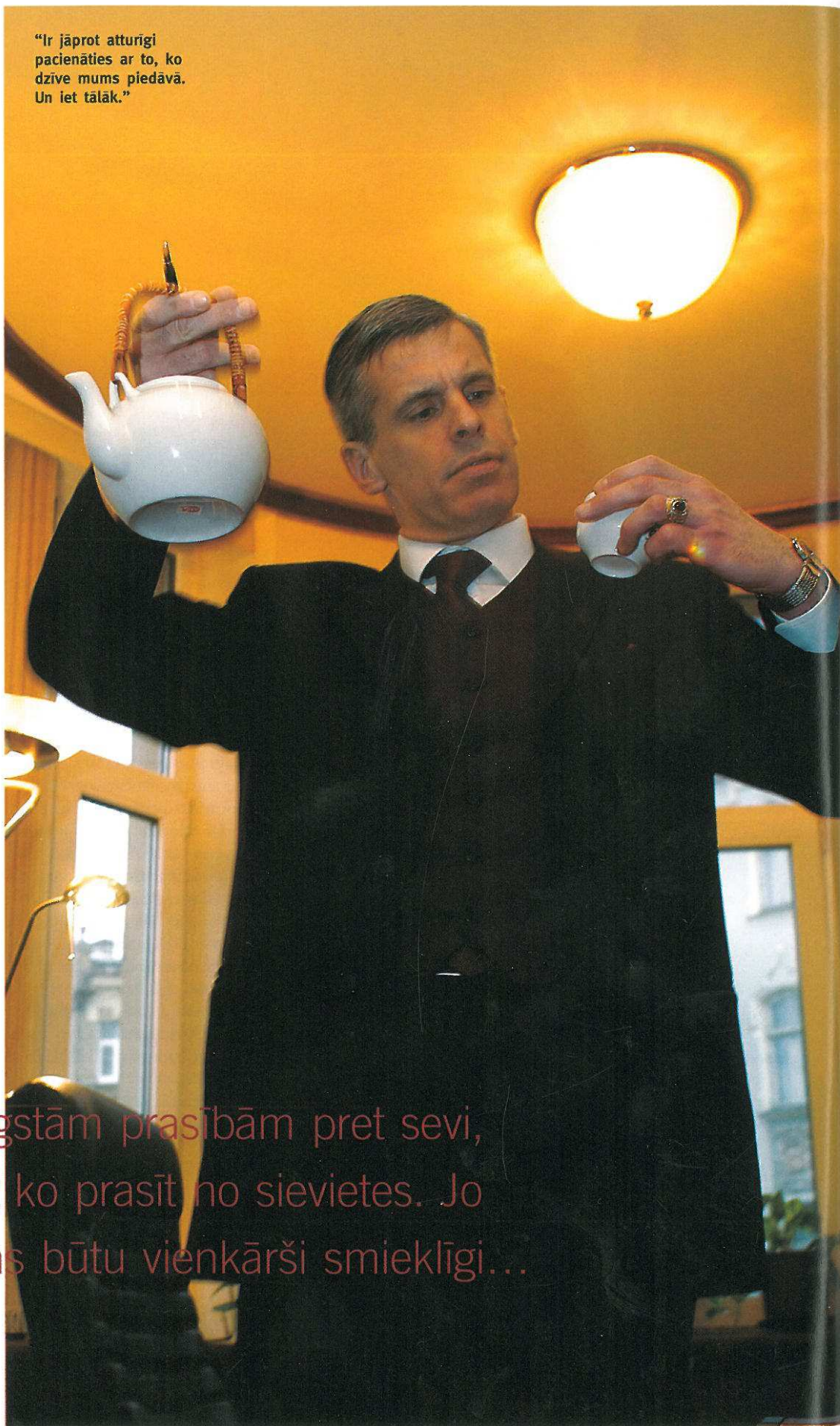
Iepriekš apgalvoji, ka sievietes ir nepilnīgas. Izklusās diezgan aizskaroši...

(Pašironiski) Kā cilvēks—mašīna es apgalvoju, ka sievietes ir ļoti foršas un bez viņām būtu ārkārtīgi grūti dzīvot. Taču sievietes ir nepilnīgas savā funkcionalitātē... Tas ir tāpat, kā es nezinu, kā ir piedzemdēt bērnu, tāpat viņām nav tā, kas viņas varētu padarīt par īstu draugu. Draugu tāda izpratnē, kāds draugs ir vajadzīgs man. Tas vienkārši nav iespējams. Un naīvie vīrieši domā, ka eksistē tāda sieviete, kura var būt draugs, un tas viņus dzen izmisumā un šajos meklējumos padara trakus... Un tik un tā viņi viņas.

Bet ir vīrieši, kas atrod savu īsto sievieti...

Ja viņi atrod, tad tikai to, ko sauc par kaisles un islaicīgu ilūzijas apmierināšanu. Viņi pārvar krīzi uz zināmu laiku, un tas palīdz aizmirst to, ko patiesībā meklējuši. Ir sievietes, kas var ideāli notēlot draugu vīrietim, un tās ir tās labākās. Jebkurš vīrietis patiesībā grib, lai viņu piemāna...

“Ir jāprot atturīgi pacienāties ar to, ko dzīve mums piedāvā. Un iet tālāk.”

Vīrietim ir jābūt augstām prasībām pret sevi, lai viņš varētu kaut ko prasīt no sievietes. Jo pretējā gadījumā tas būtu vienkārši smieklīgi...

Ir sievietes, kas var ideāli notēlot draugu vīrietim, un tās ir tās labākās. Jebkurš vīrietis patiesībā grib, lai viņu piemāna...

Epizode Nr. 5. Filozofiskā

Augstākā pilotāža — aiziet no dzīves, kad gribi

Rusanovs mūsu sarunā jau otrreiz piemin viduslaiku samuraju kodeksa atslēgas vārdus — pieņēmums, uzticība, bezbailība. Tie viņam kļuvuši par dzīves moto. "Ikviena jebkurā laikā un vietā var vadīties pēc šiem principiem, kalpojot savai dzimtenei, justīcijai, idejai vai cilvēkiem. Taču konsekventi realizēt dzīvē šos principus nav tik vienkārši," noteic advokāts. Un vēl viņš ar pārliecību apgalvo, ka dzīve piešķir tikai to, kas cilvēkam patiesi ir vajadzīgs. "Mēs drikstam no dzīves gribēt. Bet mums jāprot atturīgi pacienāties ar to, ko tā mums piedāvā, un iet tālāk."

Iepriekšējā sarunā teici, ka centies apzināti aplāpēt savas emocijas... Teici — jo mazāk emociju, jo labāk.

Tas nozīmē iemācīties veidu, kā gudrības prātam pakļaut savu emocionālo prātu, jo patiesa kaujas māka ir brīva no neapvaldīta afekta stāvokļa. (Viņš ar patiesu aizrautību stāsta par ķīniešu filozofijā eksistējošiem divu veidu prātiem — gudrības prātu I un emocionālo prātu Siņj.) Ideālā gadījumā ir jāsasniedz stāvoklis, lai cilvēks uzkrātu tādu iekšēju spēku, kurš izstrāvotu emocionālu siltumu un būtu piepildīts ar mīlestības, vīrišķības, izlēmības un labirdības emocijām. Tas ir spēks, kurā iemiesojas arī lēnprātība un dvēselisks maiņums. Tas viss kopā veido līdzcietību pret otru, un tad pat nokaušana kļūst par līdzcietības aktu. Kā teica Niče Zaratustrā — pat, lai "jūsu nokaušana ir līdzcietība"! Tev ir jāzodara sitiens tā, it kā tu skūpstītu sievieti, — tā saka senie ķīniešu kaujas meistari.

Kāds tad ir ceļš līdz patiesai meistarībai?

Klasiski, tradicionāli notiek tā, ka cilvēks sākmā dodas pie Meistara — Skolotāja, un tas viņam parāda tikai pāris vingrinājumu, kuri pat attālināti neatgādina nekādus cīņas paņēmienus. Piemēram, stā-

vēt tā saucamajā stabstājā trīs reizes dienā pa pusstundai, vēlāk līdz stundai. Stundām ilgi... Un tā vairākus gadus — četrus, piecus... Un tad tiek piedāvāts tālākais komplekss, kas jāslīpē vēl pāris gadu. Turklāt tas tiek darīts nevis ar muskuļu spēku, bet ar šo gudrības prātu I. Ir jāpanāk kondīcija, kurā rokas kustīni nevis ar muskuļu spēku, bet tikai ar prātu. Tas ir pats grūtākais, jo tādā veidā pat mušu nevari aizdzīt, kur nu vēl kādam iesist.

Un, kad ir sasniegta tik augsta meistarība, ka vari izpildīt arvien sarežģītākus kompleksus, tev iemāca vienu kaujas situāciju, kuru atkal turpini slīpēt vēl daudzus gadus. Un tam nav nekāda sakara ar sportu, kur vajag panākumus uzreiz. Tā ir iešana preti cīnītāja ideālam ar apziņu, ka tev nav dota iespēja izrādīties. Jo te valda pavisam atšķirīgi priekšstati par cīņu un cīņas kodeksu, un attieksmi pret pretinieku. Īsts meistars ir tas, kas uzvar bez cīņas. Nesen noskatījos fantastisko filmu Varonis — tajā satiekas īsti cīņas meistari, kuri savu galveno cīņu izcīna domās. Es pilnībā piekritu Normundam Naumanim, kurš to nosauca par skaistāko filmu pasaulē.

Ķīniešu tradicionālajos kaujas stilos nav pieļaujama neadekvāta treniņpartnera vai pretinieka kropļošana, kas pie mums izplatīta kaktu grupās, kas sevi dēvē par "ušu tradīcijas nesējiem". Tajās nereti ir pārnesta mūsdienu rietumu civilizācijas brutalitāte un tumsonība un bieži vien nav nekā no tā garīguma, kuram būtu jāizveidojas cilvēkā. Cīņa ir ceļš un paņēmieni, kas tevi veido par personību un garīgu cilvēku. Diemžēl darbs socialitātē nevar attīstīt visas vajadzīgās kvalitātes. Tajā pašā laikā cilvēki visaugstāk vērtē tieši pienākumu, uzticību un bezbailību, it īpaši, ja to kāds realizē viņu interesēs... Un galu galā viss kaut kā harmonizējas.

Kā tu skaidrotu, kāpēc mūsdienās Rietumu cilvēki tik ļoti aizraujas ar Austrumu filozofijām?

Es negribētu, lai mani uztvertu kā cilvēku, kas aizraujas ar Austrumu lietām. (Paskarbi un uzsverot katru vārdu.) Es ne-

aizraujos ar Austrumu lietām, bet realizēju sevi. Es nekad negribētu dzīvot Ķīnā. Un uz turieni dodos tikai pragmatisku apsvērumu dēļ, lai no autentiska tradīcijas avota — meistara — iegūtu zināmus padomus.

Pamatā tam, kāpēc rietumnieki aizraujas ar austrumu filozofijām, ir nepārvaramas bailes no nāves. Kad vīrietis apdzīst dzīves dzirksts un viņš saprot, cik ārkārtīgi maz viņš ir dzīvojis un cik daudz laika atdevis kaut kam nebūtiskam, viņā rodas protests un nožēla par, iespējams, veltīgi nodzīvoto dzīvi. Visa pamatā ir sakāpināta vēlme dzīvot un padarīt dzīvi aizvien pilnīgāku un krāsaināku visiem iespējamajiem līdzekļiem. Tiek meklētas narkotikas — tiešā un pārnestā nozīmē, un atkarība no austrumiem bieži vien ir kā narkotika.

Ja cilvēks no bailēm atbrīvojas, tikai tad nostrādā nākamais filtrs, un tikai tad tā pa istam saproti, kas tev jādara un kas šajā pasaulē aiz sevis jāatstāj. Japāņu samuraju redzējumā tas ir augstākais princips, proti, vīrietis pats var izvēlēties, kad no savas dzīves aiziet. Tā ir augstākā vīrišķība un augstākā tikumība — pašam izlemt savu aiziešanas brīdi. Un ir vienalga, kā viņš to izdarīs — uzšķērdīs sev vēderu sepuku rituālā jeb apsēdīsies meditācijā, sakrustojot kājas puslotosā, vai nostāsies stabstājā un vienkārši aizies... Tā ir tā augstākā pilotāža — aiziet tad, kad gribi aiziet un kad tev vajag aiziet.

Un tikai tad, kad tev no nāves vairs nav bail, tad visam, ko tu dari — vai dzer degvīnu vai mīļies ar sievieti, ir patiesa vērtība. Tas ir pamatā arī cīnītāju morāles kodeksam — tev ir jābūt gatavam vienmēr un visur pieņemt pašu pēdējo un izšķirošo cīņu jebkurā brīdī...

Izskatās, ka tu dzīvē neesi gatavs kompromisiem...

Man ir žēl izniekot laiku niekiem. Te atkal ir jautājums par attiecībām ar sievietēm — cik tālu tavas attiecības ar sievieti ir nieks, un cik tālu — vairs nav nieks, bet ir tādas, kas patiesi palīdz dzīvot, — sniedz tev atpūtu un prieku. Taču jebkurā gadījumā vīrietim nav tiesību būt atkarīgam no sievietes. Vīriēša šodienas vai rītdienas labsajūta nedrīkstētu būt atkarīga no sievietes. Vīrietis, kurš pakļaujas emocijām, pazaudē sevi. Sieviete ir jābūt kā oāzei, kur vīrietis atpūšas, lai pēc tam būtu gatavs iet tālāk. Iet tālāk, un nedomāt par to, ka varbūt viņai būs žēl šķirties un cik labi bija kopā ar šo sievieti.

Niče kādā savā dzejolī ir trāpīgi teicis: "Nur allein erlöset uns an allen Leiden — der schnellen Tod oder die lange Liebe" — "Tikai viens mūs atbrīvo no visām ciešanām — ātra nāve vai ilga mīlestība." (Klusi iesmejas.) Precīzi...*